

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ

Е. ТАНЧЕВ

представено на 11 април 2018 година¹

Дело C-600/16 P

National Iranian Tanker Company

срещу

Съвет на Европейския съюз

„Обжалване — Обща външна политика и политика на сигурност — Ограничителни мерки срещу Ислямска република Иран за предотвратяване на разпространението на ядрено оръжие — Замразяване на средства — Жалба за отмяна — Решение за ново вписване след отмяната на първоначално решение за вписване от съдилищата на ЕС поради неоснователност — Член 266 ДФЕС — Общи принципи на правото на ЕС — Основни права — Право на ефективни правни средства за защита — Член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Член 6, параграф 1 и член 13 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи“

I. Въведение

1. В настоящото дело от Съда отново се иска да се произнесе относно съвместимостта с правото на ЕС на приети от Съвета ограничителни мерки, целящи да накарат Ислямска република Иран (наричана по-нататък „Иран“) да спазва своите международни задължения, свързани с дейностите ѝ по ядрено разпространение, но е поставен за разглеждане нов въпрос. Въпросните ограничителни мерки се отнасят до решение на Съвета да впише отново образувание, като по този начин замрази финансовите му средства. Това решение е взето не много дълго след като първоначалното решение за вписване е обявено за незаконосъобразно от Общия съд, което съгласно член 266 ДФЕС задължава Съвета „да предприеме необходимите мерки за изпълнение“ на решението на този съд. Така новият въпрос е следният: когато в отговор Съветът вписва отново това образувание въз основа на същия критерий за включване в списъка и фактическата обстановка не се е променила съществено, нарушава ли се с това, наред с други принципи на правото на ЕС, правото на образуванието на ефективни правни средства за защита спрямо първоначалното решение за вписване, както е гарантирано от член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“)?

2. Това е основният въпрос в настоящото производство по жалбата на National Iranian Tanker Company (наричано по-нататък „NITC“) срещу решението на Общия съд на Европейския съюз от 14 септември 2016 г., National Iranian Tanker Company/Съвет (T-207/15, EU:T:2016:471, наричано по-нататък „решение NITC II“), с което Общият съд отхвърля жалбата на NITC за отмяна на

¹ Език на оригиналния текст: английски.

някои мерки, включващи повторно NITC в списъка на ЕС с лицата и образуванията, чиито финансови средства и икономически ресурси е трябвало да бъдат замразени в контекста на предприетите срещу Иран ограничителни мерки за предотвратяване на разпространението на ядрено оръжие (наричани по-нататък „ограничителните мерки срещу Иран“).

3. С първото си основание за обжалване NITC поддържа, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точки 45—64 и 68 от решение NITC II е приел, че решението на Съвета за ново вписване не е накърнило принципите на сила на пресъдено нещо, на правна сигурност, на оправдани правни очаквания и на целесъобразност, както и правото на ефективни правни средства за защита, гарантирано по член 47 от Хартата.

4. В основата на доводите на NITC е твърдението, че доколкото Съветът има неограничени правомощия да промени правната квалификация на едни и същи фактически твърдения, за да изпълни изискванията по критерий за включване в списъка, когато Общият съд е постановил окончателно и обвързващо решение в смисъл, че тези фактически твърдения не са обосновали първото решение за вписване, и не е настъпила промяна в обстоятелствата след това първо решение за вписване, правото на лице на действителни и ефективни правни средства за защита е лишено от смисъл, що се отнася до първото съдебно решение. Според поддържаното от NITC това е така, тъй като лицето е принудено да се обърне отново към съда, за да оспори отново по същество същите фактически и правни въпроси, а това е в противоречие с върховенството на закона в правния ред на Съюза.

5. Съветът оспорва доводите на NITC, като се позовава главно на дела Kadi², OMPI³ и Interporc⁴ и на правото на преценка, предоставено му по член 266 ДФЕС по отношение на допустимите мерки, които може да предприема след обявяването на недействителност от съдилищата на ЕС съгласно член 264 ДФЕС.

6. С оглед на това, както бе поискано от Съда, фокусът на настоящото заключение ще бъде първото основание за обжалване.

7. Следва да се отбележи, че настоящата жалба е първата в поредица понастоящем висящи пред Съда дела, по които жалбоподател твърди, че уредбата за правна защита на ЕС, поне в контекста на ограничителните мерки, се нуждае от ново тълкуване с оглед на правото на ефективни правни средства за защита и други принципи на правото на ЕС⁵. Затова настоящото дело предлага възможност Съдът да развие своята практика, ако това е необходимо за осигуряване на ефективна съдебна защита на частноправните субекти в Европейския съюз.

II. Обстоятелства, предхождащи спора

8. NITC е иранско дружество, специализирано в превоза на товари от суров петрол и газ. То притежава флот от петролни танкери, който е един от най-големите в света. Петролните танкери са кораби, предназначени да превозват нефт в наливно състояние.

9. След няколко резолюции за установяването на мерки, които да накарат Иран да спазва своите международни задължения, свързани с ядреното разпространение, на 9 юни 2010 г. Съветът за сигурност на ООН (наричан по-нататък „ССООН“) приема Резолюция 1929 (2010) (наричана по-нататък „Резолюция 1929“), която съдържа по-строги мерки срещу Иран, като „отбелязва

2 Решения от 3 септември 2008 г., Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия (C-402/05 P и C-415/05 P, EU:C:2008:461), и от 18 юли 2013 г., Комисия и др./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, EU:C:2013:518).

3 Решение от 23 октомври 2008 г., People's Mojahedin Organization of Iran/Съвет (T-256/07, EU:T:2008:461).

4 Решение от 6 март 2003 г., Interporc Im- und Export/Комисия (C-41/00 P, EU:C:2003:125).

5 Вж. Bank Tejarat/Съвет (C-248/17 P, висящо) и Islamic Republic of Iran Shipping Lines и др./Съвет (C-225/17 P, висящо).

потенциалната връзка между приходите на Иран от неговия енергиен сектор и финансирането на чувствителните ядрени дейности на Иран, свързани с разпространението на ядрено оръжие⁶. На 17 юни 2010 г. Европейският съвет отправя покана до Съвета да приеме мерки в изпълнение на Резолюция 1929 и съпътстващи мерки, насочени по-специално към ключови сектори на петролната и газовата промишленост⁷.

10. На 26 юли 2010 г. Съветът приема Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Обща позиция 2007/140/ОВППС (наричано по-нататък „Решение 2010/413“)⁸. Приложение II към това решение съдържа списък на лицата и образуванията — извън посочените от Съвета за сигурност на ООН — чиито финансови средства и икономически ресурси се замразяват⁹.

11. На 23 януари 2012 г. Съветът приема Решение 2012/35/ОВППС за изменение на Решение 2010/413 (наричано по-нататък „Решение 2012/35“)¹⁰, с цел засилване на ограничителните мерки срещу Иран в отговор на сериозната и задълбочаваща се загриженост във връзка с характера на ядрената програма на Иран¹¹. Съгласно съображение 13 от това решение мерки за замразяване на средства „следва да се прилага[т] за допълнителни лица и образувания, които подпомагат правителството на Иран, с което му дават възможност да продължава чувствителни ядрени дейности, свързани с разпространението на ядрено оръжие, или за разработването на носители на ядрено оръжие, по-специално лица и образувания, предоставящи финансова, логистична и материална подкрепа на правителството на Иран“¹².

12. С Решение 2012/35 към член 20, параграф 1 от Решение 2010/413 се добавя следната буква, която предвижда замразяване на финансовите средства на посочените по-долу лица и образувания:

„в) други лица и образувания, които не са обхванати от приложение I, *предоставящи подкрепа на правителството на Иран*, както и свързани с тях лица и образувания, изброени в приложение II“¹³.

6 Съвет за сигурност на ООН, Резолюция 1929 (2010), приета от Съвета за сигурност на неговото 6335-о заседание от 9 юни 2010 г., съображение 17.

7 Заключение на Европейския съвет, EUCO 13/10, 17 юни 2010 г., приложение II „Декларация относно Иран“, точка 4.

8 ОВ L 195, 2010 г., стр. 39. Съображение 22 от това решение съдържа позоваване на Резолюция 1929 и потенциалната връзка между приходите на Иран от неговия енергиен сектор и финансирането на дейностите му, свързани с разпространението на ядрено оръжие.

9 Вж. Решение 2010/413, член 23, параграф 2, член 24, параграф 2 и член 25, параграф 1.

10 ОВ L 19, 2012 г., стр. 22. В съображение 8 от това решение се изтъква отново потенциалната връзка между приходите на Иран от неговия енергиен сектор и финансирането на дейностите му, свързани с разпространението на ядрено оръжие, както се подчертава в Резолюция 1929.

11 Вж. Решение 2012/35, съображения 5 и 6.

12 Курсивът е мой.

13 Решение 2012/35, член 1, параграф 7, буква а), подточка ii). Курсивът е мой. Член 1, параграф 8 от това решение заменя член 24, параграф 2 от Решение 2010/413, с което да предвижда, че когато Съветът реши да подложи лице или образувание на мерките, посочени по-специално в член 20, параграф 1, буква в), той трябва да измени съответно приложение II.

13. На 23 март 2012 г. Съветът приема Регламент (ЕС) № 267/2012 относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Регламент (ЕС) № 961/2010 (наричан по-нататък „Регламент № 267/2012“)¹⁴. За целите на прилагане на член 20, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413 (изменено с Решение 2012/35¹⁵), член 23, параграф 2 от Регламент № 267/2012 предвижда замразяването на финансовите средства и икономическите ресурси на лицата, образуванията или органите, включени в списъка в приложение IX към него, определени като:

„г) други лица, образувания или структури, които *предоставят подкрепа, например материална, логистична или финансова подкрепа, на правителството на Иран*, както и лица и образувания, свързани с тях“¹⁶.

A. Първото вписване

14. На 15 октомври 2012 г. Съветът приема Решение 2012/635/ОВППС за изменение на Решение 2010/413 (наричано по-нататък „Решение 2012/635“)¹⁷. Съветът смята за необходимо да приеме допълнителни ограничителни мерки срещу Иран предвид отказа му да се ангажира сериозно в преговори, за да се преодолее безпокойството в международен план по отношение на ядрената му програма¹⁸. Съгласно съображение 16 от това решение „по-специално ирански държавни образувания, ангажирани в петролния и газовия сектор“ следва да бъдат включени в списъка на подлежащите на ограничителни мерки лица и образувания, посочени в приложение II към Решение 2010/413, „тъй като те осигуряват значителни доходи за иранското правителство“.

15. За целта член 1, параграф 8, буква а) от Решение 2012/635 заменя член 20, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413, така че да предвижда, че „други лица и образувания, които не са обхванати от приложение I, които оказват подкрепа на правителството на Иран и образувания, притежавани или контролирани от тях или лица и образувания, свързани с тях, както са посочени в приложение II“, ще подлежат на ограничителни мерки. Член 2 от Решение 2012/635 включва НИТС в приложение II към Решение 2010/413, съдържащо списъка на лицата, и образуванията, които по-специално предоставят подкрепа на правителството на Иран¹⁹.

16. Също така на 15 октомври 2012 г. Съветът приема Регламент (ЕС) № 945/2012 за прилагане на Регламент № 267/2012 (наричан по-нататък „Регламент за прилагане № 945/2012“)²⁰. Предвид обстановката в Иран и в съответствие с Решение 2012/635 Съветът счита, че на ограничителните мерки трябва да подлежат допълнителни лица и образувания, посочени в приложение IX към Регламент № 267/2012²¹. Член 1 от Регламента за прилагане включва НИТС в приложение IX към Регламент № 267/2012, съдържащ списъка на лицата и образуванията, които по-специално осигуряват подкрепа на правителството на Иран²².

14 ОВ L 88, 2012 г., стр. 1.

15 Вж. Регламент № 267/2012, съображение 11.

16 Курсивът е мой. Съгласно член 46, параграф 2 от Регламент № 267/2012, когато Съветът реши да подложи лице, образувание или орган на мерките, посочени в член 23, параграф 2 от този регламент, той трябва да измени съответно приложение IX.

17 ОВ L 282, 2012 г., стр. 58.

18 Решение 2012/635, съображение 5.

19 Решение 2012/635, приложение, част Б. Образувания, точка 31.

20 ОВ L 282, 2012 г., стр. 16.

21 Регламент за прилагане № 945/2012, съображение 2.

22 Регламент за прилагане № 945/2012, приложение, част Б. Образувания, точка 31.

17. NITC е включено в списъка в Решение 2012/635 и в Регламент за прилагане № 945/2012 въз основа на критерия за включване, предвиден в член 20, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413 и член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012 (наричано по-нататък „първото вписване“), поради следните основания:

„Ефективно контролирано от правителството на Иран. Предоставя финансова подкрепа на правителството на Иран посредством акционерите си, които поддържат тесни връзки с правителството“.

18. На 16 октомври 2012 г. Съветът уведомява NITC за първото вписване. От това произтича обмен на кореспонденция между NITC и Съвета²³.

19. На 21 декември 2012 г. Съветът приема Регламент № 1263/2012 за изменение на Регламент № 267/2012 (наричан по-нататък „Регламент № 1263/2012“)²⁴. Регламент № 1263/2012 по-специално заменя член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012 със следното: „Други лица, образувания или структури, които *предоставят подкрепа, например материална, логистична или финансова подкрепа, на правителството на Иран, и образувания, притежавани или контролирани от тях, или лица и образувания, свързани с тях*“²⁵. Следователно прилаганият по отношение на NITC критерий за включване остава непроменен.

20. На 27 декември 2012 г. NITC подава жалба пред Общия съд за отмяна на Решение 2012/635 и Регламент за изпълнение № 945/2012, доколкото тези мерки се отнасят до него.

Б. Решението на Общия съд по дело NITC I

21. В своето решение от 3 юли 2014 г., National Iranian Tanker Company/Съвет (T-565/12, EU:T:2014:608, наричано по-нататък „решение NITC I“), Общият съд приема първото основание на NITC, съгласно което Съветът е допуснал явна грешка в преценката, като е счел, че критерият за включване в списъка е бил изпълнен по отношение на NITC²⁶.

22. Тъй като решение NITC I е в основата на настоящото дело, считам за целесъобразно мотивите на Общия съд да бъдат изложени малко по-подробно.

23. Първо, Общият съд отхвърля изложения в съдебното заседание довод на Съвета, че участието на NITC в иранския петролен и газов сектор посредством дейността му по превоз на произведен в Иран суров петрол само по себе си позволявало да се докаже, че NITC е предоставяло финансова подкрепа на иранското правителство, тъй като превозът на петрол няма никакво отношение към твърдяното наличие на връзки между акционерите на NITC и това правителство²⁷.

23 Вж. решение от 3 юли 2014 г., National Iranian Tanker Company/Съвет (T-565/12, EU:T:2014:608, т. 16—18).

24 ОВ L 356, 2012 г., стр. 34.

25 Регламент № 1263/2012, член 1, точка 11, буква а). Курсивът е мой.

26 Решение NITC I, точка 66. Общият съд отхвърля второто основание на NITC, с което се твърди нарушение на задължението за мотивиране: пак там, точки 35—47. След като приема първото основание, той не разглежда останалите: пак там, точка 67.

27 Решение NITC I, точка 58.

24. Общият съд отхвърля и изложения в съдебното заседание довод на Съвета, че NITC е останало след приватизацията си под контрола на National Iranian Oil Company (наричано по-нататък „NIOC“), образуване, изцяло притежавано от иранската държава и също подлежащо на ограничителни мерки поради предоставяната на иранското правителство финансова подкрепа. Общият съд стига до този извод, тъй като основанията за вписване на NITC не се позовават на каквато и да е непряка финансова подкрепа в резултат на връзки между NITC и NIOC²⁸.

25. В допълнение Общият съд излага следното: „Освен това при всички положения, доколкото целта на посочените доводи на Съвета е да се докаже, че жалбоподателят оказва непряка финансова подкрепа на иранското правителство посредством своята дейност по превоз на газ и петрол по море, следва да се посочи, че приложимата правна уредба предвижда критерий, свързан с предоставянето на финансова подкрепа на иранското правителство, а не критерий, свързан с предоставянето на непряка финансова подкрепа. Противно на твърденията на Съвета обаче *единствено обстоятелството, че въз основа на своята транспортна дейност жалбоподателят е участник в иранския петролен и газов сектор, който представлява един от основните източници на доходи на иранското правителство, не може да се счита за покрито от правния критерий, свързан с предоставянето на финансова подкрепа на това правителство*²⁹.“

26. По-нататък, що се отнася до структурата на капитала на NITC, Общият съд приема, че нито представените от три държави членки предложения за вписване, нито другите документи в преписката на Съвета посочват акционерите на NITC и те не съдържат „ни най-малката индикация“ в подкрепа на изложените основания³⁰. В това отношение Общият съд постановява, че Съветът не може да изтъква някои фактически доводи — в това число че акционерите в капитала на NITC са били три държавни пенсионни фонда, като 33 % от капитала му се притежават от State Pension Fund, 33 % от Social Security Retirement Fund и 33 % от NIOC Pension and Savings Fund — доколкото тези доводи не са се съдържали в преписката на Съвета и NITC не е било уведомено своевременно за тях³¹.

27. Вследствие на това Общият съд приема, че обстоятелствата, които е можело да бъдат взети предвид, не съдържат никаква индикация в подкрепа на посочените основания, поради което първото вписване трябва да бъде отменено³².

28. Що се отнася до действието във времето на отмяната, Общият съд отхвърля довода на NITC, че то трябва да стане незабавно, тъй като това би позволило на NITC да прехвърли всичките или част от своите активи извън ЕС, без Съветът евентуално да има възможност своевременно да приложи член 266 ДФЕС, за да отстрани установените в решението нередности, така че има опасност да се засегне сериозно и необратимо ефикасността на всякакво замразяване на активи, което в бъдеще Съветът може да постанови по отношение на NITC³³.

29. Що се отнася до приложението на член 266 ДФЕС, Общият съд отбелязва: „отмяната с настоящото решение на включването на наименованието на жалбоподателя в списъците се дължи на обстоятелството, че основанията за това не са подкрепени с достатъчно доказателства. Макар че Съветът следва да реши какви да бъдат мерките за изпълнение на

28 Решение NITC I, точка 59.

29 Решение NITC I, точка 60. Курсивът е мой.

30 Решение NITC I, точка 61.

31 Решение NITC I, точка 62 (където се прави позоваване на т. 51 и 52).

32 Решение NITC I, точки 64—67.

33 Решение NITC I, точка 77.

съдебното решение, поначало не може да се изключи повторното включване на наименованието на жалбоподателя в списъците. Всъщност в рамките на това ново разглеждане Съветът има възможност да включи отново наименованието на жалбоподателя, посочвайки основания, които са надлежно подкрепени с доказателства³⁴.

30. Въз основа на това Общият съд приема, че действието на въпросните ограничителни мерки следва да се запази по отношение на NITC до изтичането на срока за обжалване, както е определен в член 56, първа алинея от Статута, или, ако в този срок е била подадена жалба — до отхвърлянето ѝ³⁵.

31. Съветът не обжалва решение NITC I. Така отмяната на първото вписване влиза в сила на 20 септември 2014 г.³⁶.

В. Второто вписване

32. Около месец по-късно с писмо от 23 октомври 2014 г. Съветът уведомява NITC за намерението си да го впише отново съгласно критерия за включване в списъка по член 20, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413 и член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012, отнасящ се до лицата и образуванията, предоставящи подкрепа на правителството на Иран. Използван е същият критерий за включване в списъка както при решението за вписване, отменено от Общия съд с решение NITC I.

33. От това произтича обмен на кореспонденция между NITC и Съвета³⁷. По-специално, на 27 октомври 2014 г. Съветът изпраща на NITC шест електронни писма, съдържащи подкрепящите документи, упоменати в писмото на Съвета от 23 октомври 2014 г. Тези подкрепящи документи включват сведения за пенсионните фондове, акционери в капитала на NITC, и за дейностите по превоз на петрол, осъществявани от NITC, като повечето от тези документи нямат официална дата³⁸, а един от тях вече е бил представен от Съвета пред Общия съд по делото, приключило с решение NITC I³⁹.

34. С писмо от 5 февруари 2015 г. Съветът предоставя на NITC декласифицирана извадка от предложението за ново вписване (наричано по-нататък „предложението за ново вписване“)⁴⁰. В частта относно финансовата подкрепа за иранското правителство от страна на акционерите в капитала на NITC, които са притежавани/контролирани от правителството, в предложението за ново вписване се посочва, че съгласно официален документ на NITC от 21 август 2006 г. NITC е

34 Решение NITC I, точка 77 (пропуснати цитати).

35 Решение NITC I, точка 78.

36 Съгласно сведенията, с които Съдът разполага, датата на съобщаването на решение NITC I на страните е 9 юли 2014 г. С оглед на срока, предвиден в член 56, първа алинея от Статута (два месеца плюс десет дни поради отдалеченост), действието на първото вписване се запазва по отношение на NITC до 19 септември 2014 г.

37 Вж. решение NITC II, точки 23—29.

38 Приложения от NITC по настоящото производство, подкрепящите документи включват: (1) статия „Divestment of State Companies in Iran“ (без дата, дата на RELEX 20 декември 2013 г.), (2) статия „New Labor Minister ends Saeed Mortazavi’s appointment on the Social Security Organization’s Board of Trustees“, Iran Daily Brief (с дата 19 август 2013 г., дата на RELEX 16 октомври 2014 г.), (3) уебстраница на Social Security Organisation относно членовете в съвета на директорите (посетена на 13 октомври 2014 г., дата на RELEX 16 октомври 2014 г.), (4) текст „Social Security Law of the Islamic Republic of Iran“ (без дата, дата на RELEX 16 октомври 2014 г.), (5) Dun & Bradstreet report on Social Security Organisation (без дата, дата на RELEX 16 октомври 2014 г.), (6) Dun & Bradstreet Report on Civil Servants Pension Fund (без дата, дата на RELEX 16 октомври 2014 г.), (7) „неофициален превод“ на откъс от интервю с бившия председател на NITC г-н Soori (без дата, дата на RELEX 16 октомври 2014 г.), (8) писмо на NITC до Върховния представител на Съюза баронеса Ашгън, „Изявление NITC във връзка със статията в Lloyd’s List от 18 януари 2012 г. — „NITC to be targeted by sanctions“ (дата 19 януари 2012 г., дата на RELEX 16 октомври 2014 г.), и (9) уебстраница на NIOC, посочваща дейността на NITC като едно от дъщерните дружества на NIOC (посетена на 12 февруари 2014 г., дата на RELEX 16 октомври 2014 г.).

39 Общият съд цитира писмото, посочено в точка 8 от бележка под линия 38, в анализа си на основанията на NITC, с което се твърди нарушение на задължението за мотивиране: вж. решение NITC I, точки 10 и 34.

40 Извадка от COREU CFSP/0084/14, Doc 16211/14 LIMITE, 27 ноември 2014 г., приложена от NITC в настоящото производство (наричано по-нататък „предложението за ново вписване“).

собственост на три пенсионни фонда — State Retirement Fund (33 %), Social Security Organisation (33 %) и Oil Industry Employees Retirement and Savings Fund (34 %) — и във връзка с това са представени допълнителни подробности с препратки към информация от свободно достъпни източници и някои от упоменатите по-горе подкрепящи документи⁴¹.

35. В графата относно предоставянето на логистична подкрепа от NITC на иранското правителство чрез превоз на ирански нефтени продукти, в предложението за ново вписване се посочва, че съгласно писмо от NITC до Върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, NITC е танкерно транспортно дружество, чиито дейности са ограничени до превоза на суров петрол⁴². По-нататък, като доказателства в подкрепа на превозните дейности на NITC са посочени уебсайтът на NIOC и връзка към статия на Institute for the Study of War от 2012 г., която Съветът е представил пред Общия съд по делото, приключило с решение NITC I, от която личи, че NITC е превозило почти половината от суровия петрол, произведен в Иран през 2011 г.⁴³. В предложението за ново вписване се посочва, че тъй като петролът е източник на доходи с много голямо значение за иранското правителство, превозът от NITC до износните пазари и разпределянето му до пристанищата и островите са ключова логистична задача за правителството и неразделна част от петролната търговия⁴⁴. Също така, съгласно това предложение за ново вписване, информационните бюлетини сочели, че иранското правителство е зависимо от NITC за износа на петрол, като са предоставени връзки към пет такива бюлетина (три с дата преди първоначалното вписване на NITC), както и един бюлетин относно превозните дейности на NITC след решение NITC I⁴⁵.

36. В становището си NITC изтъква, че цялата съществена информация, на която Съветът се позовава към момента на новото вписване, е и е била публично достъпна или предоставена от NITC в кореспонденцията му с ЕС.

37. На 12 февруари 2015 г. Съветът приема Решение (ОВППС) 2015/236 за изменение на Решение 2010/413 (наричано по-нататък „Решение 2015/236“)⁴⁶ и Регламент (ЕС) 2015/230 за прилагане на Регламент № 267/2012 (наричан по-нататък „Регламент за прилагане 2015/230“)⁴⁷. С тези мерки (наричани заедно по-нататък „спорните мерки“) Съветът отново вписва NITC в приложение II към Решение 2010/413⁴⁸ и приложение IX към Регламент № 267/2012⁴⁹ съгласно критерия за включване в списъка по член 20, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413 и член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012, отнасящ се до лицата и образуванията, предоставящи подкрепа на правителството на Иран. Както е посочено по-горе, това е същият критерий за включване в списъка, на който се основава първото вписване.

41 Предложение за ново вписване, точки 1—6.

42 Предложение за ново вписване, точка 7.

43 Предложение за ново вписване, точка 8. Вж. решение NITC I, точка 50.

44 Предложение за ново вписване, точка 9.

45 Предложение за ново вписване, точка 11 (в която се цитират връзки към информационни бюлетини от (по реда на изброяване) 21 юни 2012 г., 17 април 2012 г., 11 декември 2013 г., 15 ноември 2012 г., 16 април 2012 г. (бележка под линия 43 и придружаващия текст по-горе) и 11 юли 2014 г.).

46 ОВ L 39, 2015 г., стр. 18.

47 ОВ L 39, 2015 г., стр. 3.

48 Решение 2015/236, приложение, Б. Образования, точка 140.

49 Регламент за прилагане 2015/230, приложение, Б. Образования, точка 140.

38. NITC е вписано отново с Решение 2015/236 и с Регламент за прилагане 2015/230 (наричано по-нататък „второто вписване“) поради следните основания:

„Дружеството National Iranian Tanker Company предоставя финансова подкрепа на правителството на Иран посредством акционерите си Iranian State Retirement Fund, Iranian Social Security Organization и Oil Industry Employees Retirement and Savings Fund, които са контролирани от държавата образувания. Освен това NITC е един от най-крупните оператори на танкери за суров нефт в света и един от основните превозвачи на суров ирански нефт. Следователно NITC предоставя логистична подкрепа на правителството на Иран посредством транспорт на ирански нефт“.

39. Вследствие на това основанията за новото вписване на NITC са две. Първото е предоставяната от NITC финансова подкрепа на иранското правителство посредством акционерите му. Това е същото основание, използвано при първото вписване, с малки изменения във формулировката и добавяне на имената на трите пенсионни фонда — акционери в NITC. Второто основание е предоставяната от NITC логистична подкрепа на иранското правителство посредством икономическата му дейност по превоз на ирански петрол. В решение NITC I Общият съд по същество постановява, че сам по себе си превозът на ирански петрол от NITC не е равнозначен на предоставяне на финансова подкрепа на иранското правителство, но не е бил сезиран с искане да провери наличието на логистичната подкрепа⁵⁰.

40. На 16 февруари 2015 г. NITC е уведомено от Съвета за второто вписване⁵¹.

41. Следва да се отбележи, че на 16 януари 2016 г. действието на повторното вписване на NITC с Решение 2015/236 е спряно⁵², а повторното му вписване с Регламент за прилагане 2015/230 е заличено⁵³ от Съвета⁵⁴. Това се случва в рамките на по-широкия контекст на Съвместния всеобхватен план за действие („СВПД“) ⁵⁵ между ЕЗ/ЕС+З⁵⁶ и Иран, отразяващ дългосрочно решение на иранския ядрен въпрос и включващ пълна отмяна на санкциите на ССООН, ЕС и националните санкции, свързани с ядрената програма на Иран⁵⁷.

III. Производството пред Общия съд и решение NITC II

42. На 24 април 2015 г. NITC подава жалба пред Общия съд за отмяна на спорните мерки срещу него.

43. Също на 24 април 2015 г. NITC подава молба по реда на производството за допускане на обезпечение, с която иска като временна мярка да бъде спряно изпълнението на спорните мерки срещу него.

50 Вж. точка 24 по-горе.

51 Решение NITC II, точка 32.

52 Решение (ОВППС) 2015/1863 на Съвета от 18 октомври 2015 година за изменение на Решение 2010/413 (ОВ L 274, 2015 г., стр. 174), член 1, параграф 16.

53 Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1862 на Съвета за прилагане на Регламент № 267/2012 (ОВ L 274, 2015 г., стр. 161), член 1.

54 Решение (ОВППС) 2016/37 на Съвета от 16 януари 2016 година относно датата на прилагане на Решение 2015/1863 (ОВ L 11 I, 2016 г., стр. 1); Информация относно датата на прилагане на Регламент (ЕС) 2015/1861 на Съвета за изменение на Регламент № 267/2012 и Регламент за изпълнение 2015/1862 (ОВ C 15 I, 2016 г., стр. 1).

55 Наличен на адрес <http://www.consilium.europa.eu/bg/policies/sanctions/iran/jcproa-restrictive-measures/>.

56 Германия, Китай, Обединеното кралство, Руската федерация, Съединените щати и Франция, заедно с Върховния представител на ЕС.

57 Вж. информационната бележка относно отмяната на санкциите на ЕС съгласно Съвместния всеобхватен план за действие (СВПД), Брюксел, 16 януари 2016 г., последно актуализиран на 3 август 2017 г., SN 10176/1/17 REV 1, наличен в бележка под линия 55 по-горе.

A. Определение NITC II на председателя на Общия съд

44. С определение от 16 юли 2015 г., National Iranian Tanker Company/Съвет (Т-207/15 R, EU:T:2015:535) (наричано по-нататък „определение NITC II“) председателят на Общия съд отхвърля молбата на NITC за временни мерки, разгледана по реда на производството за обезпечение, като установява, че не са изпълнени условията, свързани с претеглянето на интересите и неотложността⁵⁸. Същевременно председателят счита, че е изпълнено условието за *fumus boni juris*, тъй като доводите на страните указват за наличието на правен спор относно обхвата на член 47 от Хартата и член 13 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), като отбелязва, че и двата установяват правото на ефективни средства за правна защита „както от практическа, така и от правна гледна точка“⁵⁹.

45. Тъй като определение NITC II е посочено в доводите на страните по настоящото дело, ще изложи мотивите на председателя в тази връзка.

46. Председателят на Общия съд по-специално посочва, че ако Съветът може да се позове на съдебната практика по член 266 ДФЕС, за да се съобрази с констатации за незаконосъобразност, довели до отмяната на ограничителна мярка, като приеме нова мярка със същите практически последици като предходната, и то във фактически контекст, който по същество остава непроменен, Съветът би могъл да остави в сила, чрез системно подаване на жалби, една непрекъсната поредица от ограничителни мерки, дори без да се е променил по същество фактическият контекст, който стои в основата на тези мерки и отмени⁶⁰.

47. Според председателя на Общия съд това положение поражда въпроса дали правото на ефективни правни средства за защита не се нуждае от преклузивен елемент, който да изисква от Съвета да изложи в първото си вписване всички основания и доказателства и така да го възпрепятства, ако съдилищата на ЕС ги отхвърлят, да ги използва, за да обоснове ново вписване на същото лице. Той изтъква, че настоящият случай показва необходимостта от такъв преклузивен елемент, тъй като стопанската дейност на NITC, която се изразява в превоза на ирански петрол, и съставът на акционерите на NITC изглежда не са се променили между датата на първото вписване през 2012 г. и на новото вписване през 2015 г. Председателят на този съд отбелязва също, че доказателствата в подкрепа на новото вписване, приведени от Съвета в неговото становище, предшестват първото вписване на NITC, с изключение на един по-късен документ, в който не се съдържат никакви нови елементи⁶¹.

48. Председателят на Общия съд по-нататък посочва, че NITC не може да се позове на силата на пресъдено нещо на решение NITC I, в тесния смисъл на този термин, тъй като поради датата му на приемане на решението за ново вписване, същото се отнася до период от стопанската дейност на NITC, различен от този по първото вписване. Той все пак отбелязва, че дейността (превозът на ирански петрол) е останала непроменена по същество и разликата в посочените периоди се дължи на новото вписване на NITC, направено от Съвета въз основа на фактическа обстановка, която също е непроменена по същество. Така би могло да се счете, че силата на пресъдено нещо е изключена само благодарение на действията на Съвета, изразяващи се в изкуствено удължаване на наложените на NITC ограничителни мерки чрез представяне на

58 Определение на председателя на Общия съд от 16 юли 2015 г., National Iranian Tanker Company/Съвет (Т-207/15 R, EU:T:2015:535, т. 59, 80 и 81, наричано по-нататък „определение NITC II“).

59 Определение NITC II, точка 43 (в която се цитира ЕСПЧ, 13 ноември 2007 г., Ramadhi и др. с/у Албания, SE:ECHR:2007:1113JUD003822202R, т. 48 и 50).

60 Определение NITC II, точки 43 и 44.

61 Определение NITC II, точки 45 и 46.

настоящия етап на доказателства, които са могли да бъдат представени при първото вписване. Той отбелязва, че такъв подход, дори и да не е несъвместим със силата на пресъдено нещо, може да допринесе за накърняване на правото на NITC на ефективни правни средства за защита⁶².

49. Според председателя на Общия съд, от една страна, от това следва, че може да е необходимо от гледна точка на правото на ефективни правни средства за защита да се направи стеснително тълкуване на съдебната практика по член 266 ДФЕС. От друга страна, може да се възрази, че обхватът на правото на ефективни правни средства за защита не трябва ненужно да се ограничава само до жалба за отмяна, придружена от временни мерки, щом лицето може да предяви иск за обезщетение за вреди. Общият съд следвало да се произнесе по делото по същество⁶³.

Б. Решение NITC II на Общия съд

50. С решение NITC II Общият съд отхвърля подадената от NITC жалба за отмяна в нейната цялост.

51. NITC изтъква пет основания, с първото от които, най-релевантно в случая, твърди нарушение на принципите на сила на пресъдено нещо, правна сигурност и оправдани правни очаквания, както и на правото на ефективни правни средства за защита съгласно член 47 от Хартата⁶⁴. Общият съд отхвърля това основание поради следните причини.

52. На първо място, по отношение на силата на пресъдено нещо Общият съд приема, че едно от основанията и доказателствата, на които се позовава Съветът в подкрепа на спорните мерки, са различни от приведените пред този съд в решение NITC I, поради което новото вписване на NITC не е в нарушение на този принцип⁶⁵.

53. По отношение на финансовата подкрепа Общият съд установява, че Съветът се позовава на нови документи, които не са били включени в преписката към момента на първото вписване и по които този съд не се е произнесъл в решение NITC I⁶⁶. Той приема, че дори и Съветът да се е позовал на доказателства, свързани в по-голямата си част с дата, по-ранна от първото вписване, Съветът не може да бъде упрекван за този факт, тъй като получаването на доказателства в подкрепа на основанията срещу лице понякога се оказва трудно за Съвета, защото, *inter alia*, той е зависим от дължимата грижа на държавите членки за привеждането на такива доказателства⁶⁷. Следователно е възможно Съветът да получи доказателствата, необходими за обосноваване на основанията за вписване след датата, на която е взето решение за това вписване; макар тези обстоятелства да не отменят незаконосъобразността на решението за първото вписване, те все пак може да са достатъчни да направят законосъобразно последващо решение за вписване, прието на същите основания като онези, на които се прави позоваване към момента на първото вписване, доколкото получените от Съвета доказателства подкрепят тези основания в достатъчна степен съобразно изискванията на закона⁶⁸.

62 Определение NITC II, точка 47.

63 Определение NITC II, точки 48 и 49.

64 Решение NITC II, точка 39.

65 Решение NITC II, точки 45, 46, 50 и 55.

66 Решение NITC II, точка 51.

67 Решение NITC II, точка 52.

68 Решение NITC II, точка 52.

54. Освен това по отношение на логистичната подкрепа Общият съд установява, че макар фактическите обстоятелства в подкрепа на това основание, а именно дейностите на NITC по превоза на ирански петрол, да са били изтъкнати от Съвета в съдебното заседание по предходното дело в подкрепа на основанието, свързано с финансовата подкрепа, Общият съд по никакъв начин не е разгледал дали участието на NITC в иранския енергиен сектор е можело да съставлява логистична подкрепа за иранското правителство⁶⁹. Общият съд отхвърля и довода на NITC, че Съветът е трябвало да се позове на логистичната подкрепа при първото вписване, тъй като едно-единствено основание е достатъчно да се обоснове включването на лице във въпросните списъци; така Съветът има свободата да избере основанието, което счита за най-релевантно, като възможна грешка при избора на това основание не е пречка за него на по-късен етап да се позове на основание, на което е можел да направи това към момента на първото вписване⁷⁰.

55. На второ място, що се отнася до правната сигурност и оправданите правни очаквания, Общият съд установява, че макар Съветът да не е обжалвал решение NITC I и да не е вписал отново NITC в рамките на периода за обжалване, това не е можело да накара NITC да има каквито и да е оправдани правни очаквания, че няма да бъде вписано повторно, и Съветът не е бил задължен да извърши ново вписване в рамките на този период⁷¹.

56. Накрая, по отношение на правото на ефективни правни средства за защита съгласно член 47 от Хартата Общият съд приема, че новото вписване на NITC по никакъв начин не поставя под въпрос ефективността на жалбата по делото, приключило с решение NITC I⁷². Причините за това са три.

57. Първо, първото вписване е било заличено с обратна сила от правния ред на Съюза, поради което за NITC се е считало, че никога не е било включвано във въпросния списък за периода, предхождащ решение NITC I⁷³.

58. Второ, никой от принципите, на които се позовава NITC (силата на пресъдено нещо, оправданите правни очаквания и правната сигурност) не изключва неговото ново вписване, и доколкото доказателствата срещу NITC са били достатъчни, за да обосноват новото му вписване, отмяната на първото вписване не е съставлявала елемент, в състояние да постави под въпрос законосъобразността на новото вписване⁷⁴.

59. Трето, отмяната на първото вписване с решение NITC I може да даде основание за предявяване на иск за обезщетение за вреди⁷⁵. Общият съд подчертава, че когато Съветът решава да впише отново страна след съдебно решение, отменящо първото вписване, Съветът е длъжен да бъде „особено строг“ при преразглеждането, за да гарантира, че решението за новото вписване няма да бъде засегнато от същите елементи на незаконосъобразност като установените в съдебното решение за отмяна, и за да предпази лицето да не бъде за втори път несправедливо подложено на ограничителни мерки⁷⁶. Вследствие на това Общият съд счита, че ако се установи, че новото вписване на NITC е опорочено от същите елементи на незаконосъобразност, каквито са били установени с решение NITC I, неизпълнението на „задължението за строгост“ от Съвета може да се вземе предвид при преценката на незаконосъобразността на неговите действия при

69 Решение NITC II, точка 53.

70 Решение NITC II, точка 54.

71 Решение NITC II, точки 56—60.

72 Решение NITC II, точка 62.

73 Решение NITC II, точка 63.

74 Решение NITC II, точка 64.

75 Решение NITC II, точка 65.

76 Решение NITC II, точка 66.

последващ иск за обезщетение за вреди, поради което констатацията на Общия съд в решение NITC I, че първото вписване е било незаконосъобразно, може да улесни присъждането на обезщетение за вреди на NITC в резултат на последващи и необосновани повторни вписвания⁷⁷.

IV. Производството пред Съда

60. С жалба, подадена на 24 ноември 2016 г., NITC иска от Съда да отмени решение NITC II, както и спорните мерки в частта, в която се отнасят до него, а при условията на евентуалност, да постанови, че член 20, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413 и член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012, с измененията им, са неприложими по отношение на него поради незаконосъобразност. NITC иска от Съда също да осъди Съвета да заплати съдебните разноски в производството по обжалване и в производството пред Общия съд.

61. Съветът иска от Съда да отхвърли жалбата или, при условията на евентуалност, ако Съдът реши да отмени решение NITC II и самият той да се произнесе с окончателно решение, да отхвърли искането за отмяна и обявяване на неприложимостта. Съветът също иска Съдът да възложи на NITC съдебните разноски в производството по обжалване.

62. NITC и Съветът участват в заседанието пред Съда, проведено на 24 януари 2018 г.

V. По първото основание, твърдящо нарушение на принципите на сила на пресъдено нещо, правна сигурност, оправдани правни очаквания и окончателност, както и на правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата

A. Доводи на страните

63. С първото си основание за обжалване NITC приканва Съда да развие своята практика, с цел да се поставят ограничения на правомощията на Съвета за включване в списъците, така че той да не може да въвежда повторно ограничителни мерки срещу лице, като се позовава на същия критерий за включване в списъка и на същите фактически твърдения, които са били отхвърлени като неоснователни от съдилищата на ЕС с предишно решение. NITC твърди, че това е необходимо, за да се гарантира правото на лицето на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата. В противен случай Съветът бил в положение да може да задържа или „складира“ правни и фактически аспекти, като по този начин извършва злоупотреби при съдебни спорове, лишавачи лицето от правото му на ефективни правни средства за защита по отношение на решението, обявяващо нищожността на първото вписване. Настоящата правна уредба и практика водели до „безконечен кръг от съдебни спорове“, изискващ от лицето да се явява отново пред съда безкрайно. Освен това, предвид неголямата достъпност на обезщетенията за вреди и факта, че съдилищата на ЕС отказват временни мерки във връзка с ограничителните мерки, NITC поддържа, че е още по-важно Съдът да подкрепи правото на ефективни правни средства за защита в тези производства.

64. Първо, NITC подчертава особените обстоятелства по това дело, в което: (1) NITC е спечелило делото по силата на окончателно решение на Общия съд, снабдено със задължителна сила, отменящо първото вписване като неоснователно; (2) фактическите твърдения срещу NITC не са се променили съществено след това производство; и (3) допълнителното доказателство, използвано за новото вписване на NITC, което не е било приведено при първото вписване, през цялото време е било на разположение на Съвета при полагане на разумна грижа.

⁷⁷ Решение NITC II, точка 67.

65. В това отношение NITC подчертава, че фактическите твърдения за неговото ново вписване са едни и същи с тези, на които Съветът се е позовал неуспешно, за да обоснове първото вписване, а именно че NITC предоставя подкрепа на иранското правителство, тъй като, първо, за акционерите му (някои ирански пенсионни фондове) се предполага, че са под контрола на това правителство, и второ, то е ключов превозвач на ирански нефт, осигуряващ значителни приходи за това правителство. Съветът единствено „преименува“ същите фактически твърдения от финансова на логистична подкрепа. Предвид това, че въпросният критерий за включване в списъка обхваща неизчерпателен списък на видовете подкрепа, която може да бъде оказвана на иранското правителство, NITC поддържа, че Съветът е можел да продължи да го вписва въз основа на същите фактически твърдения, като всеки път използва различно наименование, без оглед на това колко често NITC печели делото пред Общия съд.

66. Освен това NITC поддържа, че цялата съществена информация, на която се позовава Съветът за новото му вписване, са обществено достъпни документи, взети от интернет или предоставени от NITC в кореспонденцията му с ЕС. NITC също така твърди, че доколкото документите са били на разположение на Съвета преди първото вписване, той и държавите членки имат помежду си задължение за лоялно сътрудничество, поради което Съветът трябвало да гарантира, че държавите членки са събрали всички налични доказателства, за да разполага Съветът с цялата информация към момента на първото вписване.

67. Второ, NITC поддържа, че трябва да се възприеме предложението в определение NITC II на председателя на Общия съд да се приложи ограничително тълкуване на съдебната практика по член 266 ДФЕС. Това включвало налагането на преклузивен срок, изискващ Съветът да приведе всички съображения и доказателства в първото вписване и недопускащ той да ги използва за ново вписване на същото лице, което според NITC е правилният подход. NITC отправя критики към Общия съд, че не е разгледал тези аспекти в решение NITC II и че е възприел ограничително тълкуване на правото на ефективни правни средства за защита. Що се отнася до член 266 ДФЕС, NITC също така оспорва твърдението на Съвета, че от дистанцията на времето и в светлината на решение NITC I, той е видял предоставяне на логистична подкрепа от страна на NITC въз основа на неговата икономическа дейност по превоз на петрол, и твърди, че Съветът вече неуспешно е привел доводи въз основа на тази дейност във връзка с предоставянето на финансова подкрепа пред Общия съд по делото, приключило с решение NITC I.

68. Трето, NITC счита, че макар принципът на сила на пресъдено нещо да не е строго застъпен в настоящото дело, правото на ефективни правни средства за защита и останалите изтъкнати принципи изискват Съветът „да представи цялата информация по случая“ за пълно разглеждане при липсата на някакви императивни съображения от обществен интерес⁷⁸. То подчертава, че така въпросният срок няма да бъде абсолютен и че дори и в някои случаи да може неоправдано да облагодетелства лицата, това няма да се различава от подхода, възприет в практиката на Съда по отношение на други видове процесуални прегради, например преклузивни срокове, и при всички положения последиците за частноправните субекти при липсата на такива ограничения били особено сериозни в случаите на ограничителни мерки.

69. Четвърто, според NITC прави впечатление, че Съветът не се опитва да обясни или обоснове поведението си във връзка с неговото ново вписване, и твърди, че е неуместно Съветът да се позовава на дела Kadi, OMPI и Interporc.

78 В твърденията си NITC посочва, че това е продиктувано от релевантната съдебна практика в Обединеното кралство по граждански дела, като цитира например *Henderson c/y Henderson* (1843) 3 Hare 100; и *Johnson c/y Gore Wood* [2002] 2 AC 1.

70. Пето, NITC обръща внимание на практиката на Европейския съд по правата на човека (наричан по-нататък „ЕСПЧ“) по член 6, параграф 1 и член 13 от ЕКПЧ и подчертава, че правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата трябва да бъде действително както от практическа, така и от правна гледна точка.

71. Съветът отхвърля твърдението на NITC, че принципите на сила на пресъдено нещо, правна сигурност, оправдани правни очаквания и окончателност, както и правото на ефективни правни средства за защита го възпрепятстват да приеме решението за ново вписване в този случай.

72. Първо, Съветът твърди, на основание на дела Kadi, OMPI и Interporc, че не съществува изискване той да се позовава на всички възможни основания и доказателства към момента на първото вписване или че изложението на мотивите за ново решение за вписване трябва да бъде ограничено до последващи факти или обстоятелства, или пък до доказателства, които са били установени едва след първоначалното вписване.

73. Второ, Съветът се позовава на член 266 ДФЕС в смисъл, че съответната институция е тази, която следва да предприеме необходимите мерки за изпълнение на постановеното от съдилищата на ЕС. В това отношение Съветът подчертава, че той, а не Съдът, трябва да разгледа всички потенциално релевантни факти и да реши дали съответното лице трябва да бъде вписано отново. Съветът освен това изтъква, че обхватът на прегледа по член 266 ДФЕС е различен от този, който може да се открие в правните системи на общото право, и че опитът на NITC да ограничи съдебната практика по член 266 ДФЕС в контекста на ограничителните мерки, не е възможен.

74. Трето, Съветът оспорва твърдението на NITC, че само е преквалифицирал същите факти от финансова в логистична подкрепа, и сочи, че логистичната подкрепа е изцяло различно основание. Съветът изтъква, че се води от съдебната практика относно ограничителните мерки и че от дистанцията на времето е можел да отчете основанието за логистична подкрепа още към момента на първото вписване. Според него обаче той имал право да разглежда дадената от NITC подкрепа като финансова посредством връзката с акционерите му, поради което отразил това в първото вписване, а и не бил задължен да посочва всяко възможно основание за подкрепа, която дадено образувание може да се счита, че предоставя на иранското правителство.

75. Четвърто, Съветът поддържа, че не извършва злоупотреби при приемането на решения за ново вписване, както се илюстрирало от практиката му относно ограничителните мерки срещу Иран. Съветът твърди също, че иск за обезщетение за вреди се предвижда, ако той приемел решение за ново вписване, в което не е взето предвид предишно решение на съдилищата на ЕС.

76. Пето, според Съвета в определение NITC II единствено се посочва, че е налице правен спор между страните, изискващ разглеждане в главното производство; няма констатация, че решението за ново вписване е нарушило правото на NITC на ефективни правни средства за защита.

Б. Анализ

77. Въз основа на анализа, който следва, стигам до заключението, че първото основание за обжалване трябва да бъде отхвърлено. Макар да смятам, че по тази жалба не може да се намери решение чрез позоваване на дела Kadi, OMPI и Interporc и че предприетите от Съвета ограничителни мерки са ограничени от правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата, включително релевантната практика на ЕСПЧ по член 6, параграф 1 и

член 13 от ЕКПЧ, не считам, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че решението за ново вписване е в съответствие с правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата или че по друг начин е допуснал грешка при прилагане на правото на ЕС.

78. Анализът ми е разделен на три основни части.

79. Първо, ще започна с някои предварителни бележки, за да очертая релевантните правни въпроси пред Съда във връзка с настоящата жалба.

80. Второ, ще направя преценка на прилагането на дела Kadi, OMPI и Interporc при обстоятелствата по настоящата жалба.

81. Трето, ще разгледам правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата, като взема предвид: а) практиката на Съда по член 266 ДФЕС, б) релевантната практика на ЕСПЧ по член 6, параграф 1 и член 13 от ЕКПЧ, и в) прилагането им при обстоятелствата по настоящата жалба.

1. Предварителни бележки

82. На пръв поглед повдигнатите с първото основание въпроси може да изглеждат заблуждаващо елементарни⁷⁹. Практиката на Съда относно принципите на сила на пресъдено нещо, правна сигурност и оправдани правни очаквания е постоянна и според мен е била правилно приложена от Общия съд в решение NITC II. Също така е безспорно, че на NITC не е бил предоставен достъп до съд, който да упражни съдебен контрол върху спорните мерки по смисъла на практиката на Съда относно правото на ефективни правни средства за защита⁸⁰. Освен това практиката на Съда по член 266 ДФЕС, съгласно която институцията, чийто акт е бил отменен със съдебно решение на съдилищата на Съюза, е длъжна да предприеме необходимите мерки за изпълнението на това решение⁸¹, предоставя на въпросната институция правото на преценка как да постъпи⁸².

83. При по-задълбочен анализ обаче повдигнатите в настоящата жалба въпроси са по-деликатни и сложни.

84. Накратко, настоящата жалба е свързана с въпроса дали правото на преценка, предоставено на институция на Съюза по член 266 ДФЕС, относно задължението ѝ по какъв начин да отстрани порока, установен в решение на съдилищата на ЕС, се стеснява от правото на ефективни правни средства на защита, както е гарантирано в член 47 от Хартата, разглеждано в светлината на релевантната практика на ЕСПЧ по член 6, параграф 1 и член 13 от ЕКПЧ. Решението на Съвета в настоящия случай да впише отново NITC, след като Общият съд е прогласил първото вписване за нищожно, поражда особено силен фокус върху този въпрос.

79 Използвам формулировката от заключение на генералния адвокат Ruiz-Jarabo Colomer по дело Комисия/AssiDomän Kraft Products и др. (C-310/97 P, EU:C:1999:36, т. 2).

80 Вж. напр. решения от 6 октомври 2014 г., Schrems (C-362/14, EU:C:2015:650, т. 95), и от 16 май 2017 г., Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, т. 44—59); вж. напр. също заключения на генералния адвокат Wathelet по дело Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:2, т. 67) и на генералния адвокат Kokott по дело UBS Europe и др. (C-358/16, EU:C:2017:606, т. 77).

81 Първата алинея от член 266 ДФЕС гласи: „Институцията, органът, службата или агенцията, чийто акт е бил отменен или чието бездействие е било обявено за противоречащо на Договорите, е длъжна да предприеме необходимите мерки за изпълнение на решението на Съда на Европейския съюз“.

82 Вж. напр. решение от 14 юни 2016 г., Комисия/McBride и др. (C-361/14 P, EU:C:2016:434, т. 52 и 53). Вж. по-долу, част V.B. 3(a).

85. Затова според мен ключовият въпрос, повдигнат с настоящата жалба, по същество се отнася до това дали е необходимо Съдът да прецизира практиката си по член 266 ДФЕС с оглед на правото на ефективни правни средства на защита, както е гарантирано от член 47 от Хартата, така че да се осигури ефективна съдебна защита на частноправните субекти при спорове, отнасящи се до решения за ново вписване, а всъщност може би и в по-общ план.

86. Настоящото дело се отнася и до тълкуването на някои принципи, на които се позовава NITC — на сила на пресъдено нещо, правна сигурност, оправдани правни очаквания и окончателност на съдебните решения. Въз основа по-специално на становищата на представителя на NITC в заседанието пред Съда, разглеждам всички тези възражения като подкрепящи довода, че NITC е имало право на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата с оглед на първото вписване, но не го е получило. Затова те ще бъдат разгледани в частта, в която са релевантни за доводите на NITC във връзка с член 47 от Хартата.

2. Делата Kadi, OMPI и Interporc при обстоятелствата по настоящата жалба

87. Считам, че по настоящата жалба не може да се намери решение въз основа на дела Kadi, OMPI и Interporc поради изложените по-долу причини.

88. Първо, по дело Kadi I⁸³ относно съдебния контрол върху ограничителните мерки на ЕС за изпълнение на резолюциите на ССООН в контекста на борбата с тероризма, Съдът постановява, *inter alia*, че тъй като Съветът не е информирал г-н Kadi за причините за вписването му, доказателствата, на които това включване се основава, нито му е предоставил право на изслушване, неговите основни права на защита и на ефективен съдебен контрол са били нарушени, а основното му право на собственост е било ограничено неоснователно⁸⁴. Вследствие на това Съдът отменя въпросните мерки в частта, в която се отнасят до г-н Kadi, но последиците от тези мерки са запазени, за срок, не по-дълъг от три месеца, за да се даде възможност на Съвета да отстрани установените нарушения⁸⁵.

89. За да отстрани тези нарушения, Комисията предава на г-н Kadi резюмето на основанията за това вписване в списъка с ограничителни мерки, предоставен от ССООН, и му дава възможност да изрази становището си по тези основания, вследствие на което Комисията счита вписването на г-н Kadi за оправдано и запазва името му в списъка с ограничителни мерки поради неговите връзки с мрежата на Ал Кайда⁸⁶. С други думи, г-н Kadi не е бил изключен от списъка по същия начин като NITC.

90. След това г-н Kadi обжалва ограничителните мерки, запазващи вписването му, и същите са отменени от Общия съд⁸⁷. Жалбите на Комисията, Съвета и Обединеното кралство след успешното обжалване пред Общия съд са отхвърлени от Съда по дело Kadi II⁸⁸, който отново разглежда въпросите, свързани със съдебния контрол на прилагани в ЕС ограничителни мерки на ООН, и с това дали зачитането на основните права на г-н Kadi изисква съобщаване на подкрепящата информация и доказателства, тъй като Комисията е запазила вписването му въз

83 Решение от 3 септември 2008 г., Kadi и Al Barakaat International Foundation/Съвет и Комисия (C-402/05 P и C-415/05 P, EU:C:2008:461, наричано по-нататък „решение Kadi I“).

84 Решение Kadi I, точки 333—371.

85 Решение Kadi I, точки 372—376.

86 Вж. заключение на генералния адвокат Bot по дело Комисия и др./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, EU:C:2013:176, т. 19—28).

87 Решение от 30 септември 2010 г., Kadi/Комисия (T-85/09, EU:T:2010:418).

88 Решение от 18 юли 2013 г., Комисия и др./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, EU:C:2013:518, наричано по-нататък „решение Kadi II“).

основа на изложение на основанията, предоставено от ССООН⁸⁹. Съдът приема, че по отношение на един от мотивите, макар данните и доказателствата относно твърдените факти, настъпили през 1992 г., да може да са били достатъчни, за да обосноват първоначалното вписване на г-н Kadi през 2002 г., същите тези данни и доказателства, които не са подкрепени по друг начин, не са могли да обосноват запазването на вписването му след 2008 г. предвид това колко отдалечени са двете мерки във времето⁹⁰.

91. Следователно, тъй като решението за вписване по решение Kadi I не е съдържало никакви мотиви, решение Kadi II се е отнасяло до разглеждането от Съда, и то за първи път, на мотивите и доказателствата, на които се позовава съответната институция на Съюза в подкрепа на запазване на вписването на г-н Kadi. Следователно според мен Съдът в решение Kadi II не е извършил преценка на законосъобразността на решение за ново вписване, взето от Съвета въз основа на мотиви и фактически твърдения, по които съдилищата на ЕС са се произнесли по повод на предходна жалба за отмяна.

92. Второ, решение OMP I II⁹¹ не е било предмет на решение на Съда в производство по обжалване и не е обвързващо за него.

93. При все това по делото посоченото образувание подава жалба за отмяна на решението на Съвета за ново вписване в контекста на самостоятелни ограничителни мерки на ЕС за борба с тероризма. С първото си основание жалбоподателят твърди, че решението за ново вписване е в нарушение на член 266 ДФЕС и на предходното съдебно решение⁹², с което Общият съд отменя решението за първоначално вписване поради липсата на мотиви (формални пороци) и нарушаване на правото на защита (процесуални пороци)⁹³. По-конкретно, жалбоподателят сочи, че решението за новото вписване се основава на същото национално решение и същите доказателства, използвани при предходното решение, и че Съветът няма право да „оползотворява“ такива доказателства, за да формира правното основание на решението за ново вписване с оглед на принципите на правна сигурност и оправдани правни очаквания⁹⁴.

94. Общият съд отхвърля това основание, като приема, че: „В това отношение следва да се посочи, че отмяната на даден акт поради *формални или процесуални пороци* по никакъв начин не засяга правото на институцията, която е автор на този акт, да приеме нов акт, основавайки се на същите фактически и правни обстоятелства като тези, които са в основата на отменения акт, при положение че в този случай тя спазва *формалните и процесуални правила*, чието нарушаване е санкционирано, и оправданите правни очаквания на заинтересуваните лица са надлежно зачетени⁹⁵“. Общият съд постановява също, че дори и да е доказано, че решението за ново вписване се основава на същото национално решение и на същите доказателства като предходното решение, това обстоятелство не би оказало въздействие върху законосъобразността на това решение, и че оправданите правни очаквания на жалбоподателя са зачетени⁹⁶.

89 Вж. решение Kadi II, точки 103—134.

90 Решение Kadi II, точка 156.

91 Решение от 23 октомври 2008 г., People's Mojahedin Organization of Iran/Съвет (T-256/07, EU:T:2008:461, наричано по-нататък „решение OMP I II“); жалбата е оттеглена, видно от определение на председателя на Съда от 3 юни 2009 г., People's Mojahedin Organization of Iran/Съвет (C-576/08 P, непубликувано, EU:C:2009:335). Съществува и трето решение от 4 декември 2008 г., People's Mojahedin Organization of Iran/Съвет (T-284/08, EU:T:2008:550); жалбата е отхвърлена с решение от 21 декември 2011 г., Франция/People's Mojahedin Organization of Iran (C-27/09 P, EU:C:2011:853).

92 Решение от 12 декември 2006 г., Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/Съвет (T-228/02, EU:T:2006:384, наричано по-нататък „решение OMP I I“), необжалвано.

93 Решение OMP I II, точки 3, 50 и 52.

94 Решение OMP I II, точки 72 и 73.

95 Решение OMP I II, точка 75 (препращаща към т. 65). Курсивът е мой.

96 Решение OMP I II, точка 76 (препращаща към т. 67).

95. Така решение ОМРІ ІІ се ограничава до положение, при което решението за първоначално вписване е отменено поради формални и процесуални пороци. Случаят не е такъв по отношение на разглежданото в настоящата жалба първоначалното вписване, което е отменено по същество⁹⁷. Освен това, тъй като първоначалното вписване не е съдържало никакви мотиви, решение ОМРІ ІІ се отнася до положение, при което Общият съд е направил преценка на мотивите и доказателствата, изложени за първи път в решението за новото вписване.

96. Трето, решение Interporc⁹⁸ попада в рамките на достъпа до документи на институциите на ЕС, по-специално на Комисията, на основание на нейния действащ към момента Кодекс на поведение⁹⁹. Спорът възниква, тъй като жалбоподателят иска достъп до някои документи, водещи до решение на националните органи, с което събират вносни мита от него¹⁰⁰. След отхвърлянето на първоначалното искане на жалбоподателя генералният секретар на Комисията приема решение, с което се отхвърля потвърдителното му заявление на основание на изключението за защита на обществения интерес (поради съдебно производство)¹⁰¹, което е отменено от Общия съд поради непълнота на мотивите¹⁰².

97. В изпълнение на това съдебно решение по член 266 ДФЕС генералният секретар приема ново решение, с което отново отхвърля потвърдителното заявление, но с различни мотиви, позовавайки се на ново основание (т.нар. правило за авторството)¹⁰³, както и на защита на обществения интерес (поради съдебно производство)¹⁰⁴. Жалбоподателят подава жалба за отмяна на това решение с твърдението по-специално че то не може да се основава на мотиви, които не са били разгледани в първоначалното решение¹⁰⁵.

98. При обжалването пред Съда на решение Interporc този довод е отхвърлен. След като се спира на съдебната практика по член 266 ДФЕС, Съдът приема, че след като от първото съдебно решение следва, че първоначалното решение никога не е съществувало, а генералният секретар е бил длъжен съгласно член 266 ДФЕС да приеме последващо решение, Общият съд правилно е постановил, че генералният секретар е имал право да извърши пълен преглед на заявлението за достъп и поради това в последващото решение е можел да се позове на основания, различни от онези, с които е обосновал първоначалното решение, и по-специално на правилото за авторство¹⁰⁶. По-нататък Съдът приема, че възможността за пълен преглед също

97 Важно е да се отбележи, че в решение NITC I Общият съд подчертава, в контекста на анализа си на основанията относно твърдяно нарушение на задължението за мотивиране, че твърдението на NITC, съгласно което акционерите му вече не са поддържали връзки с иранското правителство, засяга преценката на основателността на посочените от Съвета мотиви, поради което се отнася до *материалната законосъобразност* на решението за вписване. Този въпрос е отделен от въпроса дали са посочени мотиви за вписването, който е свързан със *съществено процесуално изискване*. Вж. решение NITC I, точка 46.

98 Решение от 6 март 2003 г., Interporc Im- und Export/Комисия (C-41/00 P, EU:C:2003:125, наричано по-нататък „решение Interporc“).

99 Решение 94/90/ЕО на Комисията от 8 февруари 1994 година относно публичния достъп до документи на Комисията (ОВ L 46, 1994 г., стр. 58), прието за изпълнение на приложения към него Кодекс за поведение относно публичния достъп до документите на Комисията и на Съвета. Това решение е заменено с Решение 2001/937/ЕО, ЕОВС, Евратом на Комисията от 5 декември 2001 година за изменение на нейния процедурен правилник (ОВ L 345, 2001 г., стр. 94; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 3, стр. 148), прието за прилагането на Регламент (ЕО) № 1049/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2001 година относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията (ОВ L 145, 2001 г., стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 3, стр. 76, наричан по-нататък „Регламент № 1049/2001“). Важно е да се отбележи, че този регламент се основава на сегашния член 15, параграф 3 ДФЕС, който заедно с член 42 от Хартата признава правото на достъп до документи на институциите и органите на ЕС по силата на първичното право на Съюза.

100 Решение от 6 февруари 1998 г., Interporc/Комисия (T-124/96, EU:T:1998:25, т. 9—13, наричано по-нататък „решение Interporc I“).

101 Решение Interporc I, точки 14—18.

102 Решение Interporc I, точки 54—57. Това решение не е обжалвано.

103 В сила към тогавашния момент; то е заличено от Регламент № 1049/2001.

104 Решение от 7 декември 1999 г., Interporc/Комисия (T-92/98, EU:T:1999:308, т. 20, наричано по-нататък „решение Interporc II“).

105 Решение Interporc II, точка 52.

106 Решение Interporc, точка 31.

води до това, че в последващото решение от генералния секретар не се е изисквало да изтъква отново всички основания за отказ, за да приеме решение, правилно изпълняващо съдебното решение за отмяна, а само е трябвало да обоснове въпросното решение с онези основания, които счете, като упражни свободата си на преценка, за приложими в случая¹⁰⁷.

99. Следователно, макар да може да се твърди, че решение *Interporc* е в подкрепа на свободата на преценка на Съвета да изтъкне ново основание (в случая логистична подкрепа), за да обоснове новото вписване на NITC, според мен са налице три убедителни причини то да се разграничи от настоящия случай.

100. Първо, решение *Interporc* се разполага в различен контекст — на достъпа до документи на институциите на ЕС (и то в самото му начало), в който правната уредба на ЕС и поставените за постигане цели на Съюза се различават от тези на общата външна политика и политика на сигурност (наричана по-нататък „ОВППС“), в рамките на която се приемат ограничителни мерки на ЕС. Освен това непосредствените последици за правното положение на жалбоподателя според мен са по-сериозни, когато става въпрос за налагането на ограничителни мерки спрямо него. Както Съдът е приел, замразяването на средства има сериозни отрицателни последици и въздействие върху правата и свободите на засегнатото лице¹⁰⁸.

101. Второ, правните доводи, изтъкнати пред Съда по делото *Interporc*, са различни от тези в настоящото производство, като по-специално по делото *Interporc* няма твърдение за нарушение на правото на ефективни правни средства за защита¹⁰⁹. Не считам това за толкова изненадващо, като се има предвид, че решение на Съда *Interporc* е постановено на 6 март 2003 г., около 7 години преди Хартата да стане задължителна (с влизането в сила на Договора от Лисабон на 1 декември 2009 г.) и следователно по време, в което практиката на Съда относно Хартата не е била напълно развита. При все това бих отбелязал, че решение на Съда *Interporc* и някои сходни дела сами по себе си са породили критики по отношение на т.нар. „безкраен кръг“ от спорове пред съдилищата на ЕС, произтичащи от факта, че съгласно тази съдебна практика институциите на ЕС имат право всеки път да се позовават само на едно основание за изключване, едновременно с факта, че член 263 ДФЕС не допуска съдилищата на ЕС да се произнасят със задължителни разпореждания по отношение на съответната институция за представянето на искания документ¹¹⁰.

102. Трето, решение *Interporc* не се отнася до положение, при което институция е приела изцяло ново решение, позовавайки се на основание, свързано с фактически твърдения, които са били изрично отхвърлени с предишно отменително съдебно решение.

103. Въз основа на това не съм убеден, че дела *Kadi*, *OMPI* и *Interporc* предоставят ясно правомощие на Съвета във връзка с решението за ново вписване по настоящото дело.

¹⁰⁷ Решение *Interporc*, точка 32.

¹⁰⁸ Вж. напр. решения от 16 ноември 2011 г., *Bank Melli Iran/Съвет* (C-548/09 P, EU:C:2011:735, т. 49), и от 28 май 2013 г., *Abdulrahim/Съвет* и Комисия (C-239/12 P, EU:C:2013:331, т. 70 и цитираната съдебна практика).

¹⁰⁹ Отбелязвам, че и по делата *Kadi II* и *OMPI II* също няма твърдение за нарушение на правото на ефективни правни средства за защита. Делото *Kadi II* се отнася до процесуалните гаранции, стоящи в основата на правото на ефективна съдебна защита: вж. решение *Kadi II*, точки 97—165. В решение *Kadi I* Съдът приема, че правото на жалбоподателите на ефективни правни средства за защита е било нарушено, но това се основава на факта, че не са били информирани за доказателствата срещу тях и за правото им на защита: вж. решение *Kadi I*, точки 349—351. И макар да не е предмет на разглеждане в решение *OMPI II*, правото на ефективни правни средства за защита е разграничено от правото на справедлив процес в решение *OMPI I*, точки 89 и 94.

¹¹⁰ Вж. *Rossi, L. et Vinagre e Silva, P. Public Access to Documents in the EU* (Hart 2017). 59—62, 175—177, 197, 198. Важно е да се отбележи, особено по отношение на достъпа до документи, че съдилищата на ЕС са отхвърлили искания за преразглеждане на съдебната практика, недопускаща съдилищата на ЕС да дават разпореждания на институциите, в светлината по-специално на член 47 от Хартата: вж. напр. решения от 2 октомври 2014 г., *Strack/Комисия* (C-127/13 P, EU:C:2014:2250, т. 145—148), и от 11 юни 2015 г., *McCullough/Cedefop* (T-496/13, непубликувано, EU:T:2015:374, т. 16—28).

3. Относно правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата при обстоятелствата по настоящата жалба

104. Съгласно член 47, първа алинея от Хартата всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в същия член условия. Втората алинея на член 47 от Хартата установява допълнителни правни средства за защита, в това число, че всеки има право на справедлив съдебен процес.

105. Най-напред ще припомня, че съгласно член 51, параграф 1 от Хартата Съветът е обвързан от нейните разпоредби. Съгласно член 52, параграф 3 от Хартата смисълът и обхватът на правото на ефективни правни средства за защита и правото на справедлив съдебен процес по член 47 от Хартата трябва да са същите като дадените по член 6, параграф 1 и член 13 от ЕКПЧ¹¹¹. Това е определено не само от текста на ЕКПЧ, но и от практиката на ЕСПЧ, с оглед на която следва да се тълкува член 47 от Хартата¹¹².

106. Следователно Съветът е обвързан с член 47 от Хартата, когато приема ограничителни мерки, също както при всяка друга мярка на Съюза. Освен това спазването на член 47 от Хартата от страна на Съвета по отношение на ограничителните мерки ще се основава на релевантната практика на ЕСПЧ по член 6, параграф 1 и член 13 от ЕКПЧ. Принципите, развити в тази съдебна практика, ще бъдат анализирани заедно с практиката на Съда по член 266 ДФЕС.

а) Практиката на Съда по член 266 ДФЕС

107. Както вече бе упоменато, съгласно член 266 ДФЕС институцията, чийто акт е бил отменен съгласно член 264 ДФЕС, е длъжна да предприеме необходимите мерки за изпълнението на съдебното решение за отмяна на акта. Тези мерки не са свързани със заличаването на акта от правния ред на Съюза, тъй като това следва от самия акт на отмяна от съдилищата на ЕС; те по-скоро се отнасят до премахването на последиците от въпросния акт, които са засегнати от незаконосъобразностите, чието допускане е било установено¹¹³.

108. Както Съдът е приел, за да изпълни съответната институция задължението си по член 266 ДФЕС да се съобрази с решението за отмяна и да го изпълни в неговата цялост, тя е длъжна да спазва не само диспозитива на решението, но и мотивите, довели до постановяването му, които представляват неговата необходима основа, доколкото без тях не може да се определи точният смисъл на постановеното в диспозитива¹¹⁴.

109. Също така е трайно установено в практиката на Съда, че за да изпълни задължението си по член 266 ДФЕС, в зависимост от конкретните обстоятелства по случая съответната институция разполага със свобода на преценка при определяне на необходимите средства с цел да се съобразят последиците от решението за отмяна¹¹⁵. Както Съдът последователно приема,

111 Член 52, параграф 3 от Хартата; Разяснения относно Хартата на основните права (ОВ С303, 2007 г., стр. 17, наричани по-нататък „Разясненията“), Разяснения по член 47, стр. 29—30. Възможно е правото на Съюза да предоставя „по-широка защита“ съгласно член 52, параграф 3 от Хартата; вж. моето заключение по дело Egenberger (C-414/16, EU:C:2017:851).

112 Разяснения по член 52, стр. 33. Вж. също напр. решение от 30 юни 2016 г., Toma и Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci (C-205/15, EU:C:2016:499, т. 41 и цитираната съдебна практика); заключение на генералния адвокат Wathelet по дело Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:2, т. 73 и 74).

113 Решение от 7 юни 2006 г., Österreichische Postsparkasse/Комисия (T-213/01 и T-214/01, EU:T:2006:151, т. 54).

114 Вж. напр. решение от 14 юни 2016 г., Комисия/McBride и др. (C-361/14 P, EU:C:2016:434, т. 35 и цитираната съдебна практика).

115 Вж. напр. решения от 28 януари 2016 г., SM Eurologistik и GLS (C-283/14 и C-284/14, EU:C:2016:57, т. 76), и от 14 юни 2016 г., Комисия/McBride и др. (C-361/14 P, EU:C:2016:434, т. 52 и 53), заключение на генералния адвокат Sharpston по дело Комисия/McBride и др. (C-361/14 P, EU:C:2016:25, т. 70). Това се подчертава в заключението на генералния адвокат Léger по дело Interporc (C-41/00 P, EU:C:2002:162, т. 65—69).

съдилищата на ЕС не следва да заемат мястото на съответната институция, за да посочват мерките, които трябва да бъдат предприети за изпълнение на техните решения¹¹⁶. Следователно член 266 ДФЕС също се тълкува като недопускащ съдилищата на ЕС да дават разпореждания или указания на съответните институции за отстраняване на незаконосъобразността, установена в решението за отмяна¹¹⁷.

110. Според мен обаче въз основа на съдебната практика относно член 266 ДФЕС, един е въпросът да се предостави на съответната институция свобода на преценка как да отстрани елементите на незаконосъобразност, установени в отменителното съдебно решение. Съвсем друг е въпросът относно упражняването на тази възможност по начин, който лишава член 47 от Хартата от неговия смисъл.

б) Релевантна практика на ЕСПЧ по член 6, параграф 1 и член 13 от ЕКПЧ

111. Като се позовава на решението на ЕСПЧ по дело *Hornsby c/y Гърция*¹¹⁸ в решение NITC II, Общият съд приема, че правото на ефективни правни средства за защита в областта на ограничителните мерки би било „илюзорно“, ако правният ред на Съюза позволява постановено от съдилищата на ЕС решение да не произведе ефект във вреда на една от страните, поради което изпълнението на решение на Общия съд трябва да се счита за неразделна част от „процеса“ за целите на правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата¹¹⁹. Действително в решение *Hornsby c/y Гърция* ЕСПЧ приема, че член 6, параграф 1 от ЕКПЧ обхваща „правото на съд“, един от аспектите на което е правото на достъп, и че би било немислимо в този член да се описват подробно предоставените на страните процесуални гаранции — производства, които са справедливи, публични и срочни — без да се защити изпълнението на съдебните решения¹²⁰.

112. По отношение на обхвата на правото на справедлив процес пред съд, както е гарантирано в член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, ЕСПЧ приема, че това право „трябва да бъде тълкувано в светлината на преамбюла на [ЕСПЧ], в който се посочва по-специално, че върховенството на закона е част от общото наследство на договарящите страни. Един от основните аспекти на върховенството на закона е принципът на правна сигурност, изискващ по-конкретно, когато съдилищата са се произнесли окончателно по определен въпрос, актовете им да не бъдат поставяни под въпрос“¹²¹. По-нататък ЕСПЧ посочва: „Правната сигурност предполага зачитане на силата на пресъдено нещо, тоест на принципа на окончателност на съдебните актове. Този принцип изисква никоя страна да няма право да иска преразглеждане на окончателно и задължително решение, само за да може отново да се яви пред съд, който да се произнесе отново по делото“¹²².

116 Вж. заключение на генералния адвокат Léger по дело *Mattila*/Съвет и Комисия (C-353/01 P, EU:C:2003:403, т. 30 и цитираната съдебна практика).

117 Вж. напр. решение от 2 октомври 2014 г., *Strack*/Комисия (C-127/13 P, EU:C:2014:2250, т. 146). Тази съдебна практика е сходна с практиката относно обхвата на правомощията на съдилищата на ЕС по член 263 ДФЕС, която не допуска те да дават разпореждания на институциите дори когато се отнасят до начина, по който решенията им следва да бъдат изпълнени: вж. напр. определение от 26 октомври 1995 г., *Revasa* и *Inpresa*/Комисия (C-199/94 P и C-200/94 P, EU:C:1995:360, т. 24).

118 ЕСПЧ, 19 март 1997 г., *Hornsby c/y Гърция* (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791, т. 40 и 41).

119 Решение NITC II, точка 61.

120 *Hornsby c/y Гърция*, точка 40. Вж. също напр. ЕСПЧ, 25 юли 2017 г., *Panorama Ltd* и *Miličić c/y Босна и Херцеговина* (CE:ECHR:2017:0725JUD006999710, т. 62 и цитираната съдебна практика).

121 Вж. напр. ЕСПЧ, 28 октомври 1999 г., *Vrumărescu c/y Румъния* (CE:ECHR:1999:1028JUD002834295, т. 61), 24 юли 2003 г., *Ryabykh c/y Русия* (CE:ECHR:2003:0724JUD005285499, т. 51), 21 април 2016 г., *Ченгелян* и др. *c/y България* (CE:ECHR:2016:0421JUD004740507, т. 31 и цитираната съдебна практика).

122 ЕСПЧ, 6 декември 2005 г., *Роров c/y Молдова* (№ 2) (CE:ECHR:2005:1206JUD001996004, т. 45, пропуснати цитати); вж. също напр. 27 октомври 2016 г., *Vardanyan* и *Nanushyan c/y Армения* (CE:ECHR:2016:1027JUD000800107, т. 67 и цитираната съдебна практика).

113. По отношение на принципа на сила на пресъдено нещо ЕСПЧ подчертава, че „във всички правни системи, действието на силата на пресъдено нещо на съдебните актове има субективни и обективни предели“¹²³ и че „е отговорност на държавата да организира правната система по такъв начин, че да установи сходните производства и при необходимост да ги съедини или забрани по-нататъшното образуване на нови производства със същия предмет, за да се избегне преразглеждането на окончателни решения чрез прикрито обжалване в рамките на успоредни производства“¹²⁴.

114. Следователно в практиката си по член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, ЕСПЧ е разглеждал дела, по които с последващ съдебен акт се отменя вече придобил окончателност съдебен акт, и е установил рамка относно прилагането на правната сигурност и силата на пресъдено нещо (окончателност на съдебните актове), в рамките на която е уточнил различните ѝ компоненти.

115. В решение Кехая и др. с/у България¹²⁵ например въпросът дали държавата или жалбоподателите са собственици на един и същ поземлен имот е преразгледан в последващо производство и изходът от него е различен¹²⁶. ЕСПЧ е приел, че подходът да се „осигури на държавата „втори шанс“ за преразглеждане на спор, който вече е решен с окончателно решение в производство за решаване на спор“ е бил „небалансиран и е създавал правна несигурност“¹²⁷. Така той приема, че правата на жалбоподателите по член 6, параграф 1 от ЕКПЧ са били застрашени, тъй като последващото съдебно решение „пренебрегва целия съдебен процес, който е приключил с окончателно решение [...] и което, освен това, е било въведено в сила“¹²⁸. Като лишават от правна сила окончателното съдебно решение в първото производство, държавните органи са действали в нарушение на принципа за правна сигурност, залегнал в член 6, параграф 1 от ЕКПЧ¹²⁹.

116. Освен това по дело Esertas с/у Литва¹³⁰ се разглежда положение, при което исканията не са еднакви, но се отнасят до едни и същи правоотношения и обстоятелства, които са от съществено значение за решаването на спора, като е различен само периодът, за който те се отнасят¹³¹. ЕСПЧ приема, че „положение, при което факти, вече определени с окончателен съдебен акт по едно дело, впоследствие се отхвърлят от съдилищата по ново дело между същите страни, е сходно с положение, при което след възобновяване на производството се отменя изцяло подлежащ на изпълнение задължителен съдебен акт“¹³². С оглед на това посоченият съд постановява, че подобно положение може също да представлява неспазване на принципа на правна сигурност в нарушение на член 6, параграф 1 от ЕКПЧ¹³³.

117. По отношение на правото на ефективни средства за защита, прогласено в член 13 от ЕКПЧ, ЕСПЧ подчертава в практиката си, че макар обхватът на тази разпоредба да може да се различава в зависимост от естеството на оплакването на жалбоподателя съгласно ЕСПЧ, „изискването по член 13 средство за защита трябва да е „ефикасно“ както от практическа, така и от правна гледна точка, по-специално в смисъл, че упражняването му не трябва да бъде необосновано ограничавано посредством действия или бездействия на органите“ на

123 Вж. напр. ЕСПЧ, 12 януари 2006 г., Кехая и др. с/у България (СЕ:ЕCHR:2006:0112JUD004779799, т. 66), 16 януари 2014 г., Brletić с/у Хърватия (СЕ:ЕCHR: 2014:0116JUD004200910, т. 43).

124 ЕСПЧ, 13 ноември 2007 г., Driza с/у Албания (СЕ:ЕCHR:2007:1113JUD003377102, т. 69).

125 ЕСПЧ, 12 януари 2006 г., Кехая и др. с/у България (СЕ:ЕCHR:2006:0112JUD004779799).

126 Кехая и др. с/у България, точки 59, 60, 62, 67 и 68.

127 Кехая и др. с/у България, точка 69.

128 Кехая и др. с/у България, точка 70.

129 Кехая и др. с/у България, точка 70.

130 ЕСПЧ, 31 май 2012 г., Esertas с/у Литва (СЕ:ЕCHR:2012:0531JUD005020806).

131 Esertas с/у Литва, точки 23 и 24.

132 Esertas с/у Литва, точка 25.

133 Esertas с/у Литва, точка 25.

държавата¹³⁴, или „в смисъл било на предотвратяване на твърдяно нарушение или на неговото продължаване, или на предоставяне на подходяща обезвреда за всяко вече извършено нарушение“¹³⁵. При тези обстоятелства ЕСПЧ заключава, че „независимо дали окончателният акт, подлежащ на изпълнение, е съдебен акт или решение на административен орган, както националното законодателство, така и [ЕСПЧ] предвиждат, че той следва да бъде изпълнен“¹³⁶. С този извод ЕСПЧ прави връзка с посоченото дело *Hornsby c/y Гърция* и свързаната съдебна практика, в която извежда това правило от т.нар. „право на съд“, произтичащо от член 6, параграф 1 от ЕКПЧ¹³⁷.

118. Въз основа на това ще отбележа, че тълкуването, което ЕСПЧ дава на правото на справедлив съдебен процес за целите на член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, отчита нуждата да се гарантира правната сигурност, като не се допуска последващо съдебно решение, за което се счита, че предоставя на публичен орган „втори шанс“ да постави за разглеждане пред съд по същество същите въпроси като разгледаните в първото решение, дори при положение че силата на пресъдено нещо не е строго застъпена. Освен това, като отчита ефективността на правното средство за защита както от практическа, така и от правна гледна точка, тълкуването на ЕСПЧ на член 13 от ЕКПЧ поставя акцент върху гарантиране на изпълнението на съдебното решение и върху необходимостта то да може такова да бъде постановено, изпълнено и да предоставя достатъчна обезвреда на жалбоподателя. Считаю, че тези аспекти допринасят за тълкуването на правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата и неговото прилагане по отношение на решението за новото вписване в настоящото производство по обжалване.

в) Приложение към обстоятелствата по настоящата жалба

119. Затова според мен член 47 от Хартата, разглеждан в светлината на релевантната практика на ЕСПЧ по член 6, параграф 1 и член 13 от ЕКПЧ, следва да се тълкува в смисъл, че ограничава правото на преценка на институцията на Съюза по член 266 ДФЕС при приемането на мерки за отстраняването на порок, установен с решение на съдилищата на ЕС, при обстоятелства, позволяващи да се счита, че предоставят на тази институция „втори шанс“ за преразглеждане на правни въпроси, които вече са били разрешени от съдилищата на ЕС с предишно съдебно решение, с което страните се лишават от ефективни правни средства за защита с оглед на това решение¹³⁸. Подчертавам, че правните средства за защита по член 47 от Хартата трябва да са ефективни както от практическа, така и от правна гледна точка.

120. За разлика от твърденията на Съвета, подобен подход не цели да ограничи практиката на Съда по член 266 ДФЕС в областта на ограничителните мерки. Той по-скоро гарантира по-общо, че режимът на правните средства за защита по член 266 ДФЕС е в пълно съответствие с член 47 от Хартата.

134 ЕСПЧ, 27 юни 2000 г., *İlhan c/y Турция* (СЕ:ЕCHR:2000:0627JUD002227793, т. 97); вж. също напр. 12 септември 2012 г., *Nada c/y Швейцария* (СЕ:ЕCHR:2012:0912JUD001059308, т. 207 и цитираната съдебна практика).

135 ЕСПЧ, 26 октомври 2000 г., *Kudła c/y Полша* (СЕ:ЕCHR:2000:1026JUD003021096, т. 157 и 158); вж. също напр. 16 януари 2018 г., *Siocodeică c/y Румъния* (СЕ:ЕCHR:2018:0116JUD002741309, т. 88 и цитираната съдебна практика). Важно е да се отбележи, че член 35, параграф 1 от ЕКПЧ, установяващ правилото за изчерпване на вътрешноправните средства за защита, се основава на допускането по член 13 от ЕКПЧ, с което има „тясна връзка“, че е налице ефикасно вътрешноправно средство за защита по отношение на твърдяното нарушение на правата по ЕКПЧ на съответното лице: вж. *Kudła c/y Полша*, точка 152. Според ЕСПЧ правно средство за защита, което зависи от дискреционно действие на държавните органи, не може да се разглежда като ефикасно по смисъла на член 35, параграф 1 от ЕКПЧ: вж. напр. ЕСПЧ, решение от 29 юни 2004 г., *B и L c/y Обединено кралство* (СЕ:ЕCHR:2004:0629DEC003653602, стр. 9); 29 април 2008 г., *Burden c/y Обединено кралство* (СЕ:ЕCHR:2008:0429JUD001337805, т. 40 и цитираната съдебна практика).

136 ЕСПЧ, 13 ноември 2007 г., *Ramadhî и др. c/y Албания* (СЕ:ЕCHR:2007:1113JUD003822202R, т. 49). Вж. също напр. ЕСПЧ, 3 февруари 2009 г., *Nuri c/y Албания* (СЕ:ЕCHR:2009:0203JUD001230604, т. 8); 3 февруари 2009 г., *Hamzaraç c/y Албания* (№ 1) (СЕ:ЕCHR:2009:0203JUD004526404, т. 26).

137 Вж. бележка под линия 118 по-горе. Вж. също напр. ЕСПЧ, 31 юли 2012 г., *Manushaqe Puto и др. c/y Албания* (СЕ:ЕCHR:2012:0731JUD000060407, т. 72, 90 и 94, в което се цитира *Hornsby c/y Гърция*, т. 40).

138 Следва да се отбележи, че правата, закрепени в 47 от Хартата, винаги се упражняват при спазване на обоснованите ограничения съгласно член 52, параграф 1 от нея. Вж. напр. решение *Kadi II*, т. 101.

121. Освен това този подход не се изключва поради наличието на иск за обезщетение за вреди, ангажиращ извъндоговорната отговорност на ЕС¹³⁹. Вярно е, че искът за обезщетение за вреди по принцип е на разположение лицата, за да се поправят вреди, настъпили в резултат от незаконосъобразни действия и актове на Съвета при приемането на решение за ново вписване в областта на ограничителните мерки¹⁴⁰. Искът за обезщетение за вреди обаче ми се струва негоден да осигури обезвреда при нарушение на правото на ефективни правни средства за защита при обстоятелствата по настоящата жалба, ако свободата на преценка на Съвета да избира мерките, които сметне за необходими за отстраняването на порок, се счита за съвместима с член 266 ДФЕС. При тези обстоятелства условията за ангажиране на извъндоговорната отговорност на ЕС, а именно изискването да е налице достатъчно съществено нарушение на правна норма, която има за цел да се предоставят права на частноправните субекти¹⁴¹, не биха били изпълнени.

122. С оглед на изложеното според мен не е допусната грешка при прилагане на правото в решение NITC II на Общия съд.

123. Считаю, че основанията за предоставяне на финансова и на логистична подкрепа представляват отделни основания, на които Съветът се позовава при новото вписване на NITC въз основа на критерия за включване в списъка по член 20, параграф 1, буква в) от Решение 2010/413 и член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012, що се отнася до предоставянето на подкрепа за правителството на Иран.

124. Формулировката „например“ в член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012 („подкрепа, например материална, логистична или финансова подкрепа“) указва, че трите вида подкрепа, посочени в него, не са изчерпателни¹⁴², поради което могат да бъдат обхванати и други форми на подкрепа¹⁴³. Действително съдилищата на ЕС приемат, че този критерий се отнася до *всяка подкрепа*, която, макар да няма действителна пряка или косвена връзка с ядреното разпространение, все пак би могла да благоприятства това развитие посредством количественото или качествено си значение чрез предоставянето по-конкретно на материални, финансови или логистични ресурси или средства на иранското правителство, което позволява да продължи осъществяването на дейностите по ядрено разпространение¹⁴⁴.

125. Поради това съм на мнение, че правото на NITC на ефективни правни средства за защита не е било накърнено в случая, тъй като не само че решение NITC I е било действително изпълнено, но и защото в това решение Общият съд не се е произнесъл по основанията за логистична подкрепа. Следователно от материалите по делото, с които разполага Съдът, не се установява, че Съветът е успял да осигури преразглеждане на положения, по които вече е налице произнасяне с решение NITC I.

139 Вж. член 268 и член 340, втора алинея ДФЕС.

140 Вж. напр. решения от 13 декември 2017 г., HTTS/Съвет (T-692/15, EU:T:2017:890) (искът за обезщетение е отхвърлен), и *Bateni*/Съвет (T-455/17, *visiaço*); в това отношение вж. също решение от 18 септември 2015 г., HTTS и *Bateni* (T-45/14, *непубликувано*, EU:T:2015:650, т. 66).

141 Вж. напр. решение от 30 май 2017 г., *Safa Nicu Sepahan*/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 29 и 30).

142 Може да е полезно да се отбележи, че текстовете не на всички езици на член 23, параграф 2, буква г) от Регламент № 267/2012 са еднакви. В по-голямата част от тях се съдържа понятието „подкрепа“ в началото на изброяването на примерите за предоставяне на подкрепа („подкрепа, например материална, логистична или финансова подкрепа“). В някои текстове обаче (вж. напр. на естонски, фински и немски език) непосредствено се упоменават трите примера за материална, логистична или финансова подкрепа. Това придава още по-голяма тежест на позицията, че основанията за финансова и логистична подкрепа са самостоятелни и в решение NITC II Общият съд не се е произнесъл по същество относно „подкрепата“ като цяло, а по-скоро по основанията, свързано с финансовата подкрепа.

143 Вж. напр. решение от 1 март 2016 г., *National Iranian Oil Company*/Съвет (C-440/14 P, EU:C:2016:128, т. 84); определение от 4 април 2017 г., *Sharif University of Technology*/Съвет (C-385/16 P, *непубликувано*, EU:C:2017:258, т. 68).

144 Решение от 28 април 2016 г., *Sharif University of Technology*/Съвет (T-52/15, EU:T:2016:254, т. 54 и 59 и цитираната съдебна практика) (жалбата е отхвърлена с определение от 4 април 2017 г., *Sharif University of Technology*/Съвет (C-385/16 P, *непубликувано*, EU:C:2017:258). Вж. също напр. решения от 1 март 2016 г., *National Iranian Oil Company*/Съвет (C-440/14 P, EU:C:2016:128, т. 79—81), от 8 септември 2016 г., *Iranian Offshore Engineering & Construction*/Съвет (C-459/15 P, *непубликувано*, EU:C:2016:646, т. 58 и цитираната съдебна практика).

126. Освен това, макар констатацията на Общия съд, възпроизведена в точка 54 по-горе, относно обхвата на правомощието на Съвета да преквалифицира твърдението в такова относно логистичната подкрепа да може евентуално да генерира напрежение с практиката на ЕСПЧ относно „втория шанс“ по правните спорове (вж. т. 112—116 по-горе), не са представени подробни становища относно прилагането на тази съдебна практика към обстоятелствата по настоящата жалба.

127. Отбелязвам също, че представените пред Съда материали в настоящото производство по обжалване не обосновават твърдението, че Съветът е извършвал т.нар. „складиране“, като е премълчавал правни и фактически доводи към момента на първоначалното вписване, които да използва при новото вписване на NITC.

128. В съответствие с това стигам до извода, че макар решението по настоящото дело да не може да стъпи на съдебната практика по делата Kadi, OMPI и Interporc и предприетите от Съвета ограничителни мерки да се ограничават от правото на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата, включваща релевантната практика на ЕСПЧ по член 6, параграф 1 и член 13 от ЕКПЧ, не считам, че решението за ново вписване е нарушило правото на NITC на ефективни правни средства за защита по член 47 от Хартата при обстоятелствата по настоящата жалба.

VI. Заключение

129. С оглед на направения анализ предлагам на Съда да отхвърли първото основание за обжалване на NITC.